

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

Oahpahus- giella- ja kulturossodat
Avdeling for opplæring språk og kultur
Bredbuktnesveien 50
N-9520 GUOVDAGEAIDNU/KAUTOKEINO
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefáksa +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER	DIN ČUJ./DERES REF.	MIN ČUJ./VÅR REF.	BEAIVI/DATO
Karen Lovise Siri, +47 78 48 42 16 karen.lovise.siri@samediggi.no		05/4028 - 5	04.01.2006

Høring - Forslag til endring i opplæringsloven - Opplæring i helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner

Viser til høringsbrev av 09.11.05 om forslag til endring av opplæringsloven (lov om grunnskolen og den videregående opplæringen 17. juli 1998 nr. 61) – hvilket forvaltningsnivå som bør ha ansvaret for opplæring i helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner.

Sametingsrådet har i dag behandlet saken og har følgende merknader:

Sametinget er enig i at det er behov for å endre loven for å tydeliggjøre ansvars plassering for opplæring, for der igjennom å sikre brukere av private institusjoner rettigheter til et likeverdig, individuell tilpasset og differensiert opplæringstilbud. Sametinget har foretatt en helhetlig vurdering av de seks foreslåtte modellene, med hensyn til rettighetene til de samiske brukerne.

Samiske tjenestemottakere har krav på et helhetlig og likeverdig helse- og sosialtilbud, på lik linje med den øvrige befolkningen. Det samiske perspektivet må vektlegges og innarbeides i den eksisterende helse- og sosialtjenesten. Dette innebærer at enkeltmennesket har rett til å møte et helsepersonell som har kunnskap om og forståelse for den samiske kulturen og det samiske språket.

Sametinget har i sin plan for 2002-2005 fastslått at opplærings systemet skal sikre det samiske folket like rettigheter og muligheter, og et tilfredsstillende opplæringstilbud helt fra barnehage til høgskolenivå. I grunnskole og videregående opplæring er samers individuelle rett til opplæring i og på samisk sentral, og må bli ivaretatt. Videregående opplæring må også bygge på og utvikle videre det grunnlaget som grunnskolen har gitt. Opplæring spiller en viktig rolle for utvikling av en positiv identitet overfor eget språk og kultur, og er således vesentlig for barn og unge som er i en vanskelig situasjon som eksempelvis i en barnevernssak. For læreprosessen er det vesentlig med et godt og trygt læringsmiljø. Dette innebærer blant annet at en har anledning til å bruke morsmålet for å sikre læringsutbyttet.

For å sikre likeverdighet, individuell tilpasning og differensiert opplæring i forhold til samisk språk, kultur og flerkulturell forståelse, mener Sametinget at det er viktig at opplæringsansvaret plasseres så nært brukeren som mulig. Dette fordi opplæringsansvarlige i hjemkommune/fylket antas å ha best oversikt, kunnskap om og forståelse for behovene hos den enkelte bruker. Man ønsker å unngå unødvendig skifte av opplæringsansvarlige og slik skape kontinuitet i opplæringstilbudet. Dette er spesielt viktig med tanke på brukere som vil pendle mellom hjem og behandlingsinstitusjon, og ikke minst ved tilbakeføring til hjemkommunen. Flytting av opplæringsansvar fra brukers hjemkommune/fylket til en annen kommune/fylke, kan medføre svikt i forhold til å sikre det samiske folket rettigheter og muligheter til et tilfredsstillende opplæringstilbud i og på samisk språk og i samisk kultur. Dette er heller ikke heldig sett i forhold til den nye læreplanen for grunnskolen og videregående opplæring, der skoleeier på lokalt nivå er ansvarlig for å konkretisere, organisere og å velge arbeidsmåter i de enkelte fagene.

Barn, unge og voksne med samisk som morsmål og med samisk som opplæringsspråk, og som er under behandling, skal uavhengig av hvor i landet behandlingsinstitusjonen ligger få opplæring i og på samisk. Det være seg innenfor eller utenfor egen hjemkommune/fylke eller forvaltningsområde for samisk språk. Spredning av opplæringsansvaret mellom flere institusjoner og forvaltningsnivåer fører ofte til uavklart ansvarsforhold og videre til ansvarsfraskrivelse. Dette vil igjen medføre til forsinkelse og ustabilitet i opplæringen. Vi vet at kompetanse i samisk språk og kultur innenfor helse- og barnevernsektoren er mangelfull, og dette taler ikke for overføring av opplæringsansvaret til helseforetakene.

På bakgrunn av dette går Sametinget inn for alternativ 6, hvor bostedskommunen får ansvar for grunnskoleopplæringen og bostedsfylkeskommunen får ansvaret for videregående opplæring i alle helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner.

Dearvvuodáiguin/Med hilsen

Inga Margrethe Eira Bjørn

Karen Lovise Siri